

**STRATEGII INTERACTIVE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE
BAZATE PE TEHNOLOGIE DIGITALĂ LA NIVEL LICEAL**
INTERACTIVE TEACHING-LEARNING STRATEGIES
BASED ON DIGITAL TECHNOLOGY AT SECONDARY SCHOOL LEVEL

DOI: [10.56177/AUA.PHILOLOGICA.3.26.2025.art.30](https://doi.org/10.56177/AUA.PHILOLOGICA.3.26.2025.art.30)

Prof. univ. dr. ELENA LUCIA MARA
Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu

Abstract: Educational policies and a changing society require training teachers to adapt effectively to the needs of pupils, especially those of teenage age, who demand arguments for the relevance of what they have learned and the effort that teachers must make, as they are agents of innovation and the main benchmark to which the success or failure of education is usually measured. In today's context, secondary school pupils are navigating in an intensely informed and unpredictable digital environment, which has a negative impact on their motivation for learning, since success at school depends on the cognitive, motivational and social processes activated by the pupil in terms of personal development. The secondary cycle involves not only the transmission of knowledge but also the development of critical thinking, autonomy and collaborative skills, and interactive teaching strategies respond to these demands, stimulating active student engagement, facilitating discovery learning and providing real contexts for the application of knowledge. Technology has replaced many of the traditional resources once considered interactive, and today's learners demand an educational approach that captures their attention by engaging multiple sensory channels simultaneously. The integration of technology in teaching reflects the adaptation of the educational process to the demands of contemporary society. The significant investments made in equipping classrooms with interactive whiteboards demonstrate the legitimate expectation of a positive impact on learning and support teachers' efforts to provide relevant and modern education. To make effective use of these methods, teachers need specific, up-to-date and practice-focused training to enable them to explore the various digital tools, adapt curricular content and customize teaching intervention according to the level and learning style of the pupils.

Keywords: teaching-learning strategy; digital technology; curriculum adaptation; in-service teacher training; effectiveness

Predarea și învățarea sunt acțiuni complexe și interdependente situate în centrul demersului educațional și definitorii în procesul modelării personalității educabililor. Predarea presupune atât transmiterea de conținuturi și valori, cât și crearea unui context favorabil unei învățări active. În același timp, învățarea nu este doar rezultatul expunerii la cunoștințe, ci un proces complex, influențat de stilul de predare, sistemul volițional al actorilor educaționali și relația dintre aceștia. În forma sa cea mai simplă, a predă înseamnă să pregătești pe cineva să facă ceva ce nu a făcut niciodată sau să-l convingi să facă. În mediul școlar, predarea vizează predominant inducerea activității de învățare la elevi, organizarea, dirijarea și îndrumarea acesteia facilitând formarea progresivă și dezvoltarea personalității educabililor.

Predarea este un proces prescriptiv și normativ, indicând reguli de transmitere și de învățare la nivel informațional, metodologic și acțional. Aceasta

este dominant realizată de către profesor și reflectă comportamentul acestuia implicând o structură mentală ordonată, bazată pe logica conținutului și pe moduri de conștientizare. Predarea se prezintă drept un proces secvențial, reversibil, adaptabil la nivelurile de înțelegere ale elevilor, precum și la modul de operaționalizare al obiectivelor, conținuturilor și a conexiunii inverse. Indicând ce și cum trebuie învățat, predarea menține un echilibru între activitățile specifice învățării și condițiile necesare învățării eficiente, însă predarea nu duce automat la învățare, activitățile de învățare ale elevilor fiind cele care determină în mare măsură calitatea rezultatelor educației. Învățarea, la modul general, se referă la orice achiziție care produce modificări în conduita și capacitățile individului¹. Învățarea realizată în școală este sistematică, desemnând activități instructiv-educative planificate, organizate conform experienței acumulate prin acțiunea dascălilor străluciți din istoria pedagogiei și cu efecte deosebite în principal în planul dezvoltării cognitive, al însușirii cunoștințelor și al formării capacităților intelectuale². Procesul de învățare presupune trecerea treptată de la etapa de reflectare necesară cunoașterii realității înconjurătoare, la cea de operare, în care informațiile devin instrumente pentru asimilarea altora din inițiativa educatului sau stimulate prin actul predării. Relația predare-învățare evoluează de la o dependență aproape totală a învățării față de predare, până la dobândirea independenței acesteia și manifestarea ei autonomă.

Predarea și învățarea se realizează într-un cadrul situațional și sub influența a numeroși factori care conferă unicitate fiecărei situații de instruire. Relația eficientă dintre predare și învățare presupune adaptabilitate, empatie și o bună cunoaștere a nevoilor elevilor. Un profesor care înțelege modul în care elevii învață poate transforma orice conținut, oricât de abstract, într-o experiență semnificativă. Astfel, predarea devine mai mult decât un act profesional – devine un demers reflexiv, colaborativ și centrat pe dezvoltarea gândirii critice și a competențelor reale. Prin urmare, a analiza și a întări legătura dintre predare și învățare înseamnă a lucra direct la îmbunătățirea calității actului educațional prin dobândirea unor instrumente care să susțină formarea unor elevi motivați, responsabili și capabili să se adapteze într-o lume aflată în continuă schimbare.

1. Definirea strategiilor didactice și a rolului acestora în procesul de predare-învățare

Strategia reprezintă o fuziune între modalitățile în care se realizează predarea și învățarea într-o situație specifică de instruire³. Aceasta depinde de maniera proprie a fiecărui cadru didactic de a adapta sugestiile metodologice la particularitățile specifice ale contextului educațional asupra căruia intervine. Strategia didactică reflectă măiestria cu care un profesor reunește toate cunoștințele pe care stăpânește în raport cu tehnologia instruirii. Metodele utilizate, formele de organizare, mijloacele de învățământ adaptate sau create definesc stilul de predare și conturează personalitatea agentului educațional, contribuind semnificativ la impactul actului didactic asupra modelării personalității educabililor. Strategiile didactice reflectă practicile educaționale generalizate, asupra cărora de-a lungul timpului au meditat profund numeroși gânditori, filosofi, oameni de știință și cultură, pedagogi și psihologi. Conștienți de nevoia de înnoire a educației într-o

¹ Irina Kincses, *Metode și procedee didactice*, Bacău, Rovimed Publishers, 2011, p. 78.

² Andrei Cosmovici, *Psihologie școlară*, Iași, Polirom, 2008, p. 54.

³ Ioan Cerghit, *Metode de învățământ* (a IV-a), Iași, Polirom, 2006, p. 158.

societate aflată în plină transformare, aceștia au desfășurat propriile experimente, contribuind astfel la conturarea unor noi direcții metodologice. Acestea pot fi înțelese ca modalități generale de organizare și desfășurare a procesului instructiv-educativ din școală, reprezentând, în același timp, o viziune pedagogică. Cucos definește strategiile didactice drept „demersuri acționale și operaționale flexibile (ce se pot modifica, reforma, schimba) coordonate și racordate la obiective și situații prin care se creează condițiile predării și generării învățării, ale schimbărilor de atitudini și de conduite în contextele didactice diverse, particulare.”⁴ Alte formulări oferite de literatura de specialitate definesc strategia didactică drept un ansamblu logic și coerent de metode, procedee, forme de organizare și mijloace didactice, utilizate de către cadrul didactic pentru a asigura un parcurs rațional și flexibil demersului didactic cu scopul eficientizării efectelor acestuia⁵. Strategia didactică este un instrument de optimizare a învățării, dar și un indicator al competenței profesionale a cadrului didactic, pentru că implică o viziune globală și integratoare asupra demersului educațional. Strategia didactică adoptată nu se rezumă doar la selecția metodelor didactice potrivite conținuturilor învățării, ci și la specificul clasei, la nivelul de dezvoltare al elevilor și la toate variabilele intervenției educaționale.

2. Strategiile didactice

Strategiile didactice pot fi clasificate, în linii mari, în două categorii: strategii tradiționale și strategii moderne. Strategiile tradiționale se bazează pe un model informativ al învățării, în care profesorul este principalul emițător de informație, iar elevul are un rol pasiv, receptiv. Acestea, deși considerate de multe ori rigide, pot fi eficiente în anumite contexte, mai ales pentru transmiterea clară a unor informații noi. Strategiile moderne sau interactive promovează un model centrat pe elev, care devine activ participant la procesul de învățare. Ele se bazează pe principii constructiviste, valorificând colaborarea, învățarea prin descoperire, reflecția și experiența personală, importanța acestora fiind consacrată de numeroasele modificări atitudinale observate la elevi în raport cu învățarea, cu sine și cu ceilalți. Strategiile interactive conduc la o eficientizare a procesului de predare și la dezvoltarea maximală a capacităților fiecărui elev asigurând șanse egale de acces și afirmare. Valențele variate ale tipului de personalitate solicitat de societate de-a lungul evoluției sale a impus o restructurare continuă a strategiei didactice, prin perfecționarea și modernizarea sistemului metodologic care ilustrează cu precădere creativitatea profesorului în a construi un design didactic eficient și atractiv.

3. Trecerea de la strategiile tradiționale la cele moderne

Strategiile moderne evidențiază schimbarea de paradigmă în educație, în direcția unei învățări activ participative, centrate pe formarea de competențe și pe dezvoltarea gândirii critice. Este nepotrivit, însă, a afirma că strategiile moderne sunt mai eficiente decât cele tradiționale, întrucât eficiența acestora depinde de modalitatea în care este valorificată în contextul de învățare și impactul asupra rezultatelor învățării. Prin strategia didactică adoptată profesorul exercită o influență formativă prin care îi deprinde pe elevi să-și construiască, să-și gestioneze și să-și monitorizeze propriul demers de învățare și formare⁶.

⁴ Constantin Cucos, *Pedagogie* (ed. a III-a), Iași, Polirom, 2016, p. 334.

⁵ Ioan Cerghit, *Op. cit.*, p. 125.

⁶ Miron Ionescu, Mușata Bocoș, *Tratat de didactică modernă*, Pitești, Editura Paralela 45, 2017, p. 114.

Strategiile didactice influențează în mod direct calitatea actului educațional. Ele contribuie la organizarea coerentă a lecției, la dinamizarea relației profesor-elev și la stimularea motivației pentru învățare. O strategie didactică bine aleasă poate favoriza implicarea activă a elevilor, creșterea eficienței învățării și dezvoltarea unor atitudini pozitive față de cunoaștere. Așadar, strategiile didactice nu trebuie privite ca simple tehnici de transmitere a informației, ci ca instrumente esențiale de modelare a actului educațional, cu impact major asupra tehnicilor de învățare deprinse de elev și, implicit, asupra reușitei școlare și personale a educabililor. În contextul actual, marcat de nevoia de adaptare la cerințele unei epoci în care cunoașterea oferă materiale voluminoase, profesorul este chemat să devină un facilitator al învățării, capabil să indice ceea ce este relevant prin crearea de contexte educaționale stimulative și coerente. Prin aplicarea unor strategii interactive, acesta poate valorifica potențialul fiecărui elev, poate sprijini cooperarea în grup și poate contribui la dezvoltarea autonomiei în învățare.

4. Condiții ale optimizării procesului de predare-învățare desfășurat cu elevii de liceu

Eficiența învățării depinde de maniera în care predarea reușește să o declanșeze și să o întrețină, iar această condiționare poate avea rezultate doar dacă profesorul cunoaște ce, cum, cui, unde și de ce trebuie să predea. Îmbunătățirea calității interacțiunilor dintre profesor și liceeni depinde de o înțelegere profundă a modalității prin care se poate preda eficient unui adolescent, cunoașterea nevoilor și intereselor educabililor și a lucrurilor care îi motivează să învețe fundamentând reușita procesului instructiv⁷. Literatura de specialitate oferă referințe care asociază predarea eficientă din sala de clasă cu comunicarea deschisă și cooperarea dintre cadru didactic și elevi. Un profesor de excepție trebuie să susțină o ambianță educațională pozitivă, să ofere elevului șansa de a iniția propria variantă de învățare oferindu-i modele de acțiune și cooperare. Exercițierea unei influențe educaționale asupra adolescenților presupune cunoașterea particularităților acestora și a strategiilor pe care literatura de specialitate le-a validat. De exemplu, este util de de știut faptul că decorarea sălii de clasă sau colaborarea activă cu părinții adolescenților nu produce efecte semnificative asupra angajamentului acestora față de școală. Clasele de liceu tind să fie relativ omogene din punct de vedere al nivelului academic, pentru că elevii sunt distribuiți conform alegerii și ierarhizării rezultate în urma evaluării de la finalul gimnaziului. Populația școlară a acestui nivel cuprinde elevi cu vârste între 14 și 19 ani, încadrați conform psihologiei vârstelor în categoria adolescenților, categorie privită de mulți ca o perioadă dificilă a dezvoltării ontogenetice. Perioada adolescenței se remarcă prin îmbunătățirea abilităților cognitive legate de abstractizare și gândire critică, dar și prin maturizarea capacităților afective și sociale⁸. Restructurările cognitive se datorează unor modificări anatomice și structurale care se realizează la nivelul creierului și care explică inconsecvențele specifice etapelor anterioare de dezvoltare. Avantajele de ordin cognitiv sunt însoțite, însă, și de o serie de vulnerabilități care derivă din asumarea crescută de riscuri, căutare de senzații și sensibilitate la evaluarea

⁷ Joseph Allen, Anne Gregory, *Observations of effective teacher-student interactions in secondary school classrooms: Predicting student achievement with the classroom assessment scoring system—Secondary*. School psychology review, 2013, 42(1), 76–98.

⁸ Eveline Crone, Ronald, Dahl, *Understanding adolescence as a period of social-affective engagement and goal flexibility*. Nature reviews neuroscience, 2012, 13(9), 636–650

socială⁹. Elevii de liceu se află într-o etapă în care mai mult decât alți educabili simt nevoia de autonomie și de afirmarea, iar contextul de învățare poate profita de această nevoie pentru că atunci când adolescenții primesc libertatea de acțiune devin încrezători și se angajează mult mai intens în actul educativ. De asemenea, promovarea atributelor motivaționale, oferirea de feedback constructiv și chiar oferirea de recompense cresc satisfacția elevilor susținând un mediu instructiv sigur, dar totodată relaxat. Un climat de susținere vizează în principal consolidarea motivației autonome prin crearea sentimentelor de competență, auto-determinare și relaționare acest lucru înseamnă că legătura dintre 6 climatul de susținere și utilizarea raportată a strategiilor metacognitive este mediată complet de motivația intrinsecă a elevilor. Dezvoltarea angajamentului și autonomiei adolescenților față de învățare se pot dezvolta prin strategii care promovează: opțiunea de a-și alege singuri temele pentru acasă dintr-o listă cu mai multe variante, posibilitatea de a crea proiecte care au legătura cu propriile lor pasiuni, acceptarea propriului ritm de învățare al fiecărui elev, corelarea conținuturilor cu experiențele de viață ale elevilor, integrarea tehnicilor de respirație/meditație, învățarea colaborativă, implicarea în realizarea de produse practice și integrarea acțiunilor motrice și a mișcării. În sprijinul intervenției educaționale la nivel liceal poate fi amintit și modelul tridimensional al calității predării, care propune trei dimensiuni pentru configurarea procesului instructiv-educativ: activarea cognitivă, climatul de susținere și managementul clasei. Activarea cognitivă se referă la practicile de predare care sporesc implicarea elevilor în conținutul învățării, respectiv la lecțiile în care profesorii îi confruntă pe elevi cu sarcini complexe, le explorează ideile și procesele de gândire, încurajează discuțiile la nivelul clasei și activează cunoștințele anterioare. Cercetările susțin că elevii care experimentează un nivel ridicat de activare cognitivă obțin și câștiguri mai mari în performanță. Climatul de susținere se bazează pe teoria auto-determinării, profesorii putând sprijini motivația autonomă a elevilor oferind asistență individuală și feedback constructiv, precum și arătând grijă față de interacțiunile dintre aceștia.

Managementul clasei eficient presupune stabilirea unor reguli și rutine clare, intervenția rapidă în cazul perturbărilor și planificarea și structurarea amănunțită a lecțiilor. Un management eficient al clasei favorizează performanța elevilor și le oferă un context sigur pentru acțiuni competente și autonome. Optimizarea procesului de predare-învățare la nivel liceal presupune armonizarea factorilor cognitivi, afectivi și motivaționali ai elevilor, prin crearea unui ambianțe educaționale stimulative. Interesul cadrelor didactice față de facilitarea învățării active și reflexive va apropia elevii de dezideratul suprem al educației, respectiv, autoeducația, susținând dezvoltarea unor tehnici proprii de autoinstruire în rândul tinerilor și contribuind la crearea unei societăți cu indivizi autonomi, critici și responsabili.

5. Strategii interactive care susțin relația predare-învățare la nivel liceal

Eficacitatea reală a profesorului contemporan implică cunoașterea a ce, cum, cui, unde și de ce trebuie să predea, însă efectul intervenției sale asupra modelării personalității elevilor depinde și de alte variabile. Un aspect care trebuie luat în considerare sunt diferențele de percepție ale elevilor cu privire la practicile de predare și modul în care acestea pot influența nivelul lor de implicare. Un studiu

⁹ Daniel Siegel, *Mintea și creierul adolescentului*, București, Editura Herald, 2022, p. 89.

realizat în spațiu american în cadrul unui liceu cu populație școlară eterogenă din punct de vedere social și cultural, a identificat trei tipuri de practici de predare care influențează implicarea elevilor: instruirea prin colaborare, rigoarea academică și predarea animată. Cercetarea a constatat că instruirea prin colaborare a generat un angajament școlar de peste șapte ori mai puternic decât celelalte două strategii, însă elevii imigranți din țări latine au raportat un nivel de implicare semnificativ mai scăzut în comparație cu colegii lor. După ce s-au controlat și alți factori, inclusiv percepțiile despre predare, nivelul de angajament nu a mai prezentat diferențe semnificative, ceea ce înseamnă că percepțiile diferite despre practicile de predare ar fi putea fi o explicație a nivelului mai scăzut de implicare al elevilor imigranți, pentru că ei fie au experimentat o predare diferită anterior, fie au perceput aceleași practici în mod diferit din cauza diferențelor culturale¹⁰ (Cooper, 2014). Un alt studiu axat pe investigarea eficienței strategiilor didactice din liceu reliefează următoarelor categorii:

- *strategii bazate pe metode de heterostructurare, autostructurare și interstructurare:*

- heterostructurarea include prelegerea strategică și intensivă
- autostructurarea include descoperirea prin observație și învățarea prin acțiune
- *strategii didactice interactive, bazate pe metode de comunicare, explorare a realității și negociere a conflictelor:*
- învățarea bazată pe proiecte
- învățarea colaborativă
- învățarea prin descoperire
- utilizarea tehnologiei
- învățarea individualizată

Literatura de specialitate oferă și alte surse care susțin impactul asupra procesului de învățare al elevilor de liceu unor strategii deja enunțate, cum ar fi activitățile colaborative, precum și importanța utilizării tehnologiei și a proiectelor în aplicarea cunoștințelor și abilităților, în special atunci când sunt conduse de elevi și implică o investigație autentică. Ultimele două categorii de strategii didactice oferă un context clar și relevant pentru competențele specifice secolului XXI, fiindcă induc un scop elevilor de liceu și le permite dezvoltarea multilaterală, cu precădere atunci când implică colaborarea, comunicarea și gândirea critică. În plus, deprinderea învățării pe bază de proiecte oferă un avantaj viitorilor studenți pentru că această metodă este folosită cu succes și în cadrul învățământului superior datorită numeroaselor avantaje legate de calitatea învățării dobândite, stimularea motivației, versatilitatea și dezvoltarea abilității de a rezolva probleme.

Alte perspective ale predării eficiente în clasele de liceu promovează integrarea elementelor ludice și a activităților distractive în procesul de învățare, folosirea organizatorilor grafici și relevanța conținuturilor, precum și relațiile pozitive dintre profesori și elevi. Ca o consecință a caracteristicilor vârstei adolescente, elevii de liceu preferă strategiile didactice construite pe metode care le permit să comunice și să colaboreze cu cei de vârsta lor.

Jocul didactic realizat situațional sau digital satisface această dorință având drept scop captarea cursanților, creșterea motivației și amplificarea participării lor active. Elevii declară că apreciază încorporarea jocurilor în secvențele de instruire

¹⁰ Kristy Cooper, *Eliciting Engagement in the High School Classroom: A Mixed-Methods Examination of Practices*. American Educational Research Journal, 2014, 51(2), 363–402.

pentru că le permite să interacționeze cu colegii și le induce un sentiment de realizare. Formatul captivant al jocurilor digitale proiectate de profesor cu scop educațional stimulează atenția perceptivă și implicit învățarea, iar elevii interacționează mult mai dinamic cu conținuturile învățării fără a simți că sunt ghidați de altcineva.

Tehnologia informației a reprezentat o alternativă esențială în perioada pandemică, reconfigurând atât practica educațională, cât și mediul de învățare. Dincolo de simpla utilizare a instrumentelor digitale, integrarea tehnologiei în procesul de predare – susținută de rutine clare și flexibile de gestionare a clasei – poate facilita tranzițiile complexe specifice învățării mixte. Prin intermediul aplicațiilor și platformelor digitale, profesorii pot organiza strategic grupurile de elevi, pot evalua obiectiv performanțele, pot monitoriza progresul și proiecta traiectorii individualizate de învățare. Cercetările recente indică faptul că o integrare intenționată și susținută a tehnologiei în organizațiile educaționale contribuie la îmbunătățirea rezultatelor elevilor, chiar dacă eficiența acesteia depinde în mare măsură de tipul de instrumente utilizate și nivelul de pregătire al cadrelor didactice. Se pare că educabilii percep drept mult mai eficiente strategiile în care profesorul are rolul de facilitator al procesului de învățare, de interlocutor activ al elevului și îndrumător în situații de învățare stimulative în care cel din urmă explorează și descoperă singur cunoștințele.

Principalul avantaj al strategiilor interactive derivă din angrenarea semnificativă a elevilor în contextul de învățare, ceea ce determină creșterea nivelului de interes, deprinderea unei atitudini pozitive față de efort prin experimentarea beneficiilor învățării obținută prin efort propriu și rezultate școlare bune.

6. Importanța actualizării repertoriului metodologic al cadrelor didactice

Formarea continuă a cadrelor didactice reprezintă o componentă esențială a educației permanente, fiind susținută atât de instituțiile guvernamentale, cât și de cele nonguvernamentale, în virtutea rolului său strategic în dezvoltarea resurselor umane și în progresul social. Aceasta vizează adaptarea constantă a profesorilor la dinamica sistemelor educaționale și promovează o atitudine proactivă, specifică învățării pe tot parcursul vieții. Necesitatea perfecționării continue este accentuată și de contextul educațional contemporan, în care elevii se dezvoltă sub influența unor factori sociali diferiți față de generațiile anterioare. Astfel, strategiile didactice trebuie să reflecte aceste transformări, integrând noile valențe ale mediului informativ și nonformal. Nu există o strategie didactică universal valabilă, iar metodele care astăzi sunt inovatoare pot deveni irelevante în viitor. Evoluția societății și a paradigmatelor de învățare impune, așadar, actualizarea constantă a actului didactic pentru a corespunde cerințelor sociale în continuă schimbare. Eficiența predării este un concept complex, care nu poate fi redus la aplicarea unor tehnici didactice anume, dar este unanim acceptat că trebuie să fie centrată pe elev și pe procesele sale de învățare. Fiecare elev are propriile sale stiluri cognitive, iar profesorii trebuie să cunoască și să aplice metode prin care să răspundă acestor diversități. Fără o pregătire adecvată, este dificil ca un cadru didactic să gestioneze eficient această complexitate. Optimizarea procesului de predare-învățare presupune cunoașterea și implementarea celor mai eficiente modele didactice. Cadrele didactice joacă un rol esențial atât în instruirea directă, cât și în crearea unui mediu de învățare stimulat, iar formarea acestora este o condiție necesară

pentru dezvoltarea competenței de a învăța a elevilor. Consolidarea cunoștințelor metodologice extinde capacitatea de acțiune pedagogică și îmbunătățește practica profesională. În contextul reformei educaționale, formarea continuă devine o cerință fundamentală, reflectând necesitatea actualizării permanente a cunoștințelor și competențelor profesionale în conformitate cu cerințele unei educații moderne, eficiente și flexibile. Participarea frecventă la activități de perfecționare constituie un indicator al profesionalismului, reflectând deschiderea profesorului către inovație și dorința de a influența pozitiv procesul educațional. În acest cadru, dezvoltarea competențelor de auto-reflecție, gestionare a carierei și învățare continuă este esențială. Formarea continuă nu doar că îmbunătățește calitatea procesului didactic, dar contribuie și la formarea elevilor ca învățăcei autonomi. Acest demers se realizează prin sesiuni de formare, workshopuri, ateliere și alte activități menite să încurajeze reflecția critică și dezvoltarea profesională. Programele educaționale care includ și o componentă de formare a cadrelor didactice s-au dovedit eficiente în stimularea autonomiei elevilor, în promovarea metodelor centrate pe proiecte și în facilitarea reflecției pedagogice și a comunicării empatică. Dezvoltarea profesională continuă este o dimensiune voluntară și conștientă a formării, ancorată în specificul individual al fiecărui profesor, implicând decizii bazate pe cunoaștere și reflecție critică.

Practica didactică implică șase acțiuni fundamentale: înțelegere, transformare, instruire, evaluare, reflecție și nouă înțelegere – toate acestea fiind parcurse în funcție de motivația și stilul personal al profesorului. Un sistem eficient de formare continuă trebuie să implice formatori competenți, un curriculum relevant și adaptat nevoilor reale ale profesorilor, o infrastructură modernă și flexibilă, dar și parteneriate durabile la nivel academic și comunitar. Formarea profesională susține adaptarea cadrelor didactice la provocările unui sistem educațional aflat într-o transformare continuă, oferindu-le șansa de a deveni agenți activi ai schimbării, angajamentul colectiv influențând pozitiv dezvoltarea instituțională și oferind un fundament solid pentru construirea unui viitor educațional durabil și armonios.

Bibliografie

- ALLEN, Joseph, GREGORY, Anne, *Observations of effective teacher–student interactions in secondary school classrooms: Predicting student achievement with the classroom assessment scoring system—Secondary*. School psychology review, 42(1), 76–98, 2013.
- CERGHIT, Ioan, *Metode de învățământ* (ediția a IV-a), Iași, Polirom, 2009.
- COSMOVICI, Andrei, *Psihologie școlară*, Iași, Polirom, 2008.
- CRONE, Eveline & DAHL, Roland, *Understanding adolescence as a period of social–affective engagement and goal flexibility*. Nature reviews neuroscience, 13(9), 636–650, 2012.
- CUCOȘ, Constantin, *Pedagogie* (ediția a III-a), Iași, Polirom, 2017.
- COOPER, Kristy, *Eliciting Engagement in the High School Classroom: A Mixed-Methods Examination of Practices*. American Educational Research Journal, 2014, 51(2), 363–402.
- IONESCU, Miron, BOCOȘ, Mușata, *Tratat de didactică modernă*, Pitești, Editura Paralela 45, 2017.
- KINCSES, Irina, *Metode și procedee didactice*, Bacău, Rovimed Publishers, 2011.
- SIEGEL, Daniel, *Mintea și creierul adolescentului*, București, Editura Herald, 2022.